

УДК 349.2

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.03.16>

ЩОДО КЛАСИФІКАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ НОТАРІУСІВ У СФЕРІ ОСВІТИ ТА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Буглак О.Г.,

аспірантка Науково-дослідного інституту публічного права

Буглак О.Г. Щодо класифікації соціальних гарантій нотаріусів у сфері освіти та професійного навчання.

У статті здійснено розгляд основних нормативно-правових актів, які визначають необхідність здійснення професійного навчання та підвищення рівня кваліфікації нотаріусів. Наголошено та тому, що це є не право, а обов'язок нотаріуса, а отже з боку держави мають бути створені всі умови для реалізації вказаного права. Запропоновано гарантії нотаріусів у сфері освіти, професійного навчання та підвищення кваліфікації поділити на три основні групи: 1) загальні гарантії: а) власне право на освіту, професійне навчання, підвищення кваліфікації; б) наявність сучасних засобів та технологій навчання нотаріусів; в) можливість користування різноманітними інформаційними ресурсами та ресурсами, які містяться у бібліотеках; г) безоплатне забезпечення підручниками, навчальними посібниками, іншими інформаційними ресурсами на період навчання та можливості їх подальшого придбання для безпосередньої роботи (за бажанням нотаріуса) тощо. 2) спеціальні гарантії: а) обслуговування у закладах освіти з метою навчання та підвищення своєї кваліфікації; б) реалізація передбачених нормативно-правовими актами форм підвищення нотаріусами свого професійного рівня кваліфікації; в) гарантія участі у позапланових та додаткових заходах з підвищення кваліфікації; г) гарантії, які застосовується до нотаріусів, які тільки розпочинають свою нотаріальну діяльність; д) гарантування отримання відповідного документу про проходження навчання нотаріусом; е) вибір нотаріусом виду підвищення кваліфікації; є) гарантія комплексного навчання чи підвищення кваліфікації нотаріуса; ж) вибір нотаріусом форми участі у процесі навчання чи підвищення рівня кваліфікації. 3) гарантії, які не пов'язані із безпосереднім процесом освіти та навчання: гарантія збереження робочого місця за нотаріусом на період проходження навчання. Наголошено на проблемі відсутності гарантії звільнення від обов'язку підвищення кваліфікації нотаріусом в окремих випадках, до яких вченим запропоновано віднести тривалу тимчасову непрацездатність нотаріуса, що, фактично позбавляє нотаріуса здійснити підвищення своєї кваліфікації у зв'язку зі станом здоров'я. Вченим наголошено на важливості оновлення законо-

давства у сфері освіти та професійного навчання нотаріусів із врахуванням не тільки всіх аспектів нотаріальної діяльності, а й сучасних технологій у сфері навчання та підвищення кваліфікації.

Ключові слова: нотаріус, гарантії, освіта, професійне навчання, підвищення кваліфікації.

Buhlak O.H. Regarding the classification of social guarantees of notaries in the field of education and professional training.

The article considers the main regulations that determine the need for professional training and advanced training of notaries. It was also emphasized that this is not a right, but a duty of a notary, and therefore the state must create all the conditions for the exercise of this right. It is proposed to divide the guarantees of notaries in the field of education, vocational training and advanced training into three main groups: 1) general guarantees: a) own right to education, vocational training, advanced training; b) the availability of modern tools and technologies for training notaries; c) the ability to use a variety of information resources and resources contained in libraries; d) free provision of textbooks, manuals, other information resources for the period of study and the possibility of their further acquisition for direct work (at the request of a notary), etc. 2) special guarantees: a) service in educational institutions for the purpose of training and advanced training; b) implementation of the forms of raising the professional qualification of notaries provided by normative legal acts; c) guarantee of participation in unscheduled and additional training activities; d) guarantees applicable to notaries who are just beginning their notarial activities; e) guaranteeing the receipt of the relevant document on the training of a notary; f) choice by the notary of the type of advanced training; g) a guarantee of comprehensive training or advanced training of a notary; g) choice by the notary of the form of participation in the process of training or advanced training. 3) guarantees that are not related to the direct process of education and training: a guarantee of preservation of the job by a notary for the period of training. The problem of lack of guarantee of exemption from the obligation to improve the skills of a notary in some cases, which scientists have proposed to include long-term temporary incapacity of the notary, which effectively deprives the notary to improve their skills

due to health. Scientists stressed the importance of updating the legislation in the field of education and vocational training of notaries, taking into account not only all aspects of notarial activities, but also modern technologies in the field of education and training.

Key words: notary, guarantees, education, professional training, advanced training.

Постановка проблеми. Вчиняючи будь-які нотаріальні дії кожний нотаріус має усвідомлювати своє значення для розвитку юридичної практики, усвідомлювати свою потрібність людям та робити все можливе для доступності нотаріату. Це забезпечується шляхом розроблення та застосування оновлених технологій розвитку нотаріату, застосування новітніх ІТ-технологій при вчиненні нотаріальних дій, здобуття та освоєння нових знань щодо пошуку необхідної для роботи інформації у мережі Інтернет, на офіційних сайтах органів законодавчої, виконавчої, судової гілки влади, органів місцевого самоврядування, територіальних громад тощо. Все це є прямим викликом для розвитку самого нотаріуса, для набуття ним нових знань у різноманітних сферах діяльності: щодо оновлення законодавства, пошуку відповідних ресурсів у мережі Інтернет, застосування різноманітних ІТ-ресурсів для роботи в реєстрах, доступи до яких надані нотаріусам, навчання можливості ними користуватися, вносити зміни, виправляти помилки та недоліки тощо.

Враховуючи роль та значення нотаріуса у процесі здійснення соціального захисту особи важливим є гарантування нотаріусу, саме з боку держави, можливості підвищувати рівень своєї професійної компетентності та розвиватися професійно. У даному випадку мова йде про таку важливу соціальну гарантію нотаріуса як право на навчання, професійний розвиток та підвищення рівня своєї кваліфікації.

Стан опрацювання цієї проблематики. Загалом питання здійснення соціального захисту нотаріусів в окремих аспектах розглядати такі вчені як В.М. Андрійів, В.А. Багрій, С.Я. Вавженчук, Ю.М. Гришина, В.І. Журавель, Т.А. Занфірова, М.І. Іншин, Т. М. Карнаух, С.С. Лукаш, О.В. Москаленко, С.М. Черноус, В.І. Щербина, О.М. Ярошенко та інші. Але питанню реалізації права на навчання, освіту та підвищення кваліфікації нотаріусів не було приділено належної уваги. Враховуючи незначні наукові пошуки у вказаній сфері, вважаємо, що має бути детально досліджено право нотаріуса на освіту та професійне навчання. Необхідним також є окреслення гарантій, які пов'язані з реалізацією вказаного права.

Важливість розвитку професійної діяльності нотаріусів полягає не тільки у підвищенні рівня професійності одного нотаріуса, але також й у формуванні єдиної нотаріальної практики в Україні. Зокрема, про таку мету зазначає В.М. Марчен-

ко, на підставі аналізу участі Нотаріальної палати України в процесі підвищення рівня кваліфікації нотаріусів. Так, науковець зазначає, що Нотаріальна палата України приділяє велику увагу підвищенню професійного рівня нотаріусів, прагнучи створити ефективну навчально-тренінгову систему, яка б сприяла формуванню єдиної нотаріальної практики в Україні. Для нотаріусів проводяться безкоштовні семінари і вебінари. Вони самостійно обирають зручну для них форму участі, тему та місце [1, с. 9]. Отже, розуміючи необхідність оновлення професійних знань нотаріуса, питанню його навчання та підвищенню рівня професійної кваліфікації, на сьогодні, приділено суттєвої уваги. Загалом, такі правовідносини вже певним чином врегульовано та прийнято низку важливих нормативно-правових актів у цій сфері. В той же час, пропонуємо не тільки проаналізувати наявні правові акти, а й визначити основні соціальні гарантії нотаріусів у сфері освіти та професійного навчання.

Метою статті є виділення та дослідження соціальних гарантій нотаріусів у сфері освіти та професійного навчання. Для досягнення поставленої мети у статті здійснюється аналіз нормативно-правових актів, які визначають важливість здійснення професійного навчання та якими окреслюються соціальні гарантії у сфері освіти, а також здійснюється розподіл гарантій нотаріусів у сфері освіти на три важливі групи.

Виклад основного матеріалу. Переходячи до безпосереднього розгляду мети нашого дослідження пропонуємо коротко розглянути нормативно-правові акти у вказаній сфері. Так, про важливість здійснення нотаріусом професійного навчання свідчить норма статті 5 Закону України «Про нотаріат», яка прямо покладає на нотаріуса обов'язок постійно підвищувати свій професійний рівень, а у випадках, передбачених пунктом 3 частини першої статті 29¹ цього Закону, проходити підвищення кваліфікації [2]. Про такий же обов'язок зазначено у Порядку підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2014 року № 1422/5 – підзаконному нормативно-правовому акті, який більш детально розкриває питання підвищення кваліфікації нотаріусів. Пунктом 5 вказаного наказу закріплено, що нотаріус зобов'язаний постійно підвищувати свій професійний рівень за одним із видів, передбачених пунктом 4 цього Порядку, а у випадках, передбачених пунктом 3 частини першої статті 29¹ Закону України «Про нотаріат», проходити підвищення кваліфікації за видом, передбаченим абзацом третім пункту 4 цього Порядку [3]. Загалом, відповідно до наведеного вище Порядку, метою підвищення кваліфікації зазначених вище фахівців є вдосконалення їхньої

професійної підготовки через оновлення, поглиблення і розширення професійних знань, умінь і навичок, забезпечення інформацією про зміни в чинному законодавстві та практиці їх застосування під час здійснення нотаріальної діяльності.

Іншим важливим актом, яким закріплено необхідність підвищення рівня кваліфікації нотаріусів є Порядок проведення перевірки організації роботи державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, організації нотаріальної діяльності приватних нотаріусів, дотримання державними і приватними нотаріусами порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства, затверджений Наказом Міністерства юстиції України 17.02.2014 № 357/5. Вказаний Порядок визначає механізм здійснення Міністерством юстиції України, територіальним органом Міністерства юстиції перевірки організації роботи державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, організації нотаріальної діяльності приватних нотаріусів, дотримання державними і приватними нотаріусами порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства. Серед основних завдань перевірок передбачено й перевірку виконання державними і приватними нотаріусами обов'язку щодо підвищення професійного рівня (проходження підвищення кваліфікації, участь у конференціях і семінарах з питань права, дотримання правил професійної етики, затверджених Міністерством юстиції) [4]. В той же час, у науковій літературі про гарантію права на освіту та професійне навчання, перепідготовку та підвищення рівня їх кваліфікації говорить досить стримано. Тільки К.І. Чижмал наголошувала на тому, що належне функціонування інституту нотаріату можливе лише за умови високої професійної підготовки нотаріуса як фахівця у сфері права, що охоплює не лише знання нотаріальних процедур, але й норм різних галузей законодавства, вивчення правозастосовної та судової практики тощо [5, с. 14].

Відзначимо, що у питанні дослідження соціальних гарантій нотаріусів у сфері освіти та професійного навчання, одним із перших кроків варто здійснити класифікацію таких гарантій на три основні групи: 1) загальні гарантії, які передбачають: а) власне право на освіту, професійне навчання, підвищення кваліфікації; б) наявність сучасних засобів та технологій навчання нотаріусів; в) можливість користування різноманітними інформаційними ресурсами та ресурсами, які містяться у бібліотеках; г) безоплатне забезпечення підручниками, навчальними посібниками, іншими інформаційними ресурсами на період навчання та можливості їх подальшого придбання для безпосередньої роботи (за бажанням нотаріуса) тощо; 2) спеціальні гарантії – це ті гарантії, які прямо чи опосередковано визначені нормативно-пра-

вовими актами саме для нотаріусів. Їх види ми розглянемо нижче; 3) гарантії, які не пов'язані із безпосереднім процесом освіти та навчання, проте мають важливе значення для нотаріуса. До вказаного виду гарантій ми пропонуємо віднести збереження робочого місця за нотаріусом на період проходження навчання.

В контексті нашого дослідження ми не будемо детально зупинятися на загальних гарантіях нотаріусів у сфері освіти та професійного навчання, а пропонуємо більш поглиблено розглянути спеціальні гарантії. До вказаного виду гарантій ми відносимо наступні:

1) гарантію обслуговування у закладах освіти з метою навчання та підвищення своєї кваліфікації. Вказана гарантія означає безперешкодний доступ нотаріуса до закладів освіти, які беруть на себе обов'язок здійснювати дії щодо навчання та підвищення рівня кваліфікації нотаріусів. Заклади освіти мають забезпечити безперервний процес навчання особи, яка здобуває юридичну спеціальність та в майбутньому планує мати юридичну професію, до якої віднесено й нотаріуса, а також забезпечити й процес підвищення кваліфікації та підготовки. Основним закладом освіти, який здійснює обслуговування нотаріусів є Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників юстиції. Саме на базі наведеного вище закладу освіти здійснюється організація та проведення круглих столів, науково-практичних конференцій, семінарів, тренінгів із актуальних питань, а тому й доступ до закладу освіти має бути відкритим;

2) гарантія реалізації передбачених нормативно-правовими актами форм підвищення нотаріусами свого професійного рівня кваліфікації. Аналізуючи правові акти у вказаній сфері відзначимо, що підвищення нотаріусами свого професійного рівня кваліфікації забезпечується шляхом реалізації первинних форм професійного навчання. Пунктом 4 Порядку підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів передбачено, що Підвищення кваліфікації державних та приватних нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор і державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів здійснюється за такими видами: самостійне навчання; навчання за професійними програмами підвищення кваліфікації та за програмами тематичних короткострокових семінарів, які організовуються Центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників юстиції за дорученням Міністерства юстиції та Нотаріальною палатою України [3]. Проте, аналізуючи наведений вище нормативно-правовий акт, варто виділити й такі форми як участь у короткотермінових семінарах, вебінарах та робота в постійно діючих комісіях та робочих групах Нотаріальної палати України. Таким чином, вважаємо,

що основними формами підвищення нотаріусами свого професійного рівня кваліфікації є наступні: 1) участь у короткотермінових семінарах, вебінарах; 2) проходження навчання за професійними програмами підвищення кваліфікації; 3) здійсненням самоосвіти; 4) роботи в постійно діючих комісіях та робочих групах Нотаріальної палати України тощо;

3) гарантія участі у позапланових та додаткових заходах з підвищення кваліфікації. Так, пунктом 10 Порядку підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2014 року № 1422/5 передбачено, що Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників юстиції може організовувати позапланові та додаткові заходи з підвищення кваліфікації за програмами тематичних короткострокових семінарів для державних та приватних нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор і державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів за безпосереднім зверненням зазначених осіб та на договірних засадах. Фактично це означає, що за відповідним зверненням нотаріуса Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників вчиняє дії щодо конкретного окремого нотаріуса, що є досить важливим елементом їх розвитку у сфері освіти та навчання. Крім того, це ж і впливає на соціальний захист нотаріусів в цілому, оскільки забезпечується індивідуальний підхід до особистості нотаріуса та його професійної роботи;

4) гарантії, які застосовуються до нотаріусів, які тільки розпочинають свою нотаріальну діяльність. Це гарантія підтримання нотаріуса шляхом визначення потреби у проходженні конкретним нотаріусом курсів підвищення кваліфікації. Пунктом 11 Порядку проведення перевірки організації роботи державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, організації нотаріальної діяльності приватних нотаріусів, дотримання державними і приватними нотаріусами порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства передбачено, що на прохання нотаріуса (державного в односкладовій державній нотаріальній конторі або приватного), який розпочав свою нотаріальну діяльність і не має попереднього досвіду практичної роботи на посаді нотаріуса, може надаватись методична допомога з наданням відповідних рекомендацій з питань організації роботи державної нотаріальної контори (для державного нотаріуса), організації нотаріальної діяльності (для приватного нотаріуса), дотримання ним порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил ведення нотаріального діловодства шляхом аналізу вчи-

нених нотаріальних дій. Метою такої допомоги є визначення потреби у проходженні цим нотаріусом курсів підвищення кваліфікації [4]. Це є досить важливою соціальною гарантією, оскільки при виконанні своїх функцій, нотаріус має бути впевнений у своїх професійних діях: як у знанні норм національного законодавства, так і в організаційному аспекті: порядку та послідовності вчинення нотаріальних дій, вірному оформленні процесуальних документів, правильному формуванню документів у справі, чіткому розумінню відповідності тих чи інших документів нормам законодавства (печаток, штампів, підписів, реквізитів документу тощо), розумінню того, які документи мають бути взяті в оригіналах, а які в копіях тощо. Важливого значення мають й питання загальної організації діяльності нотаріату, організації зберігання архівних документів, виконання правил нотаріального діловодства тощо. Ці та ряд інших питань, з першого погляду, не є досить складними, проте для нотаріуса, який тільки-но розпочинає свою професійну кар'єру їх вирішення може займати певний час на пошук нормативно-правового закріплення досліджуваних питань, їх аналіз тощо. Важливим є навчання правильному веденню нотаріальної діяльності саме з початкових кроків роботи нотаріуса з тим, щоб не тільки полегшити роботу одного конкретного нотаріуса, а й створити єдину систему організації нотаріальної діяльності як серед державних, так і серед приватних нотаріусів. А тому, безумовно, для таких осіб доцільним є систематизація певних знань та їх викладення в одному чи декількох спеціальних курсах підвищення кваліфікації. А тому на нормативно-правовому рівні й закріплено можливість нотаріуса звертатися за отримання методичної допомоги;

5) гарантія отримання відповідного документу про проходження навчання нотаріусом. Проведення нотаріусом навчання та підвищення рівня його кваліфікації має супроводжуватися отриманням не тільки певних знань, а й відповідного документа про проходження такого навчання. Це є важливим для документального підтвердження нотаріусом постійного підвищення ним свого професійного рівня. Про необхідність видачі відповідного сертифікату про навчання чітко зазначено у Порядку підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів. Так, ч. 10 пункту 9 Порядку передбачено, що у разі успішного складення заліку Центром видається свідоцтво про підвищення кваліфікації за формою, наведеною в додатку 1 до цього Порядку, частиною 2 пункту 10 також закріплено обов'язок видачі сертифікату про підвищення кваліфікації за формою, наведеною в додатку

2 до цього Порядку у разі проведення Центром позапланових та додаткових заходів з підвищення кваліфікації за програмами тематичних короткострокових семінарів для державних та приватних нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор і державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів. Пунктом 11 закріплено, що за результатами проходження навчання за програмами тематичних короткострокових семінарів, які організуються Нотаріальною палатою України, видається відповідний документ [3].

Окремо слід наголосити й на тому, що у певних випадках від отримання сертифікату про проходження підвищення кваліфікації залежить можливість нотаріуса продовжувати здійснювати нотаріальну діяльність. Так, пунктом 3 ч. 1 статті 29 ¹ Закону України «Про нотаріат» передбачено, що нотаріальна діяльність приватного нотаріуса тимчасово зупиняється на час дії таких обставин: якщо приватний нотаріус при вчиненні нотаріальних дій неодноразово порушував правила нотаріального діловодства, - до закінчення строку проходження підвищення кваліфікації (не більше двох тижнів) [2]. Фактично умовою для поновлення нотаріальної діяльності приватного нотаріуса є проходження ним підвищення кваліфікації, а отже отримання ним відповідного сертифікату про його проходження. В той же час, варто наголосити на тому, що на сьогодні механізму захисту нотаріуса від невідачі чи затримки у видачі сертифікату про проходження підвищення кваліфікації не визначено, не встановлено й відповідальності за несвоєчасну видачу такого сертифікату. А це говорить про можливість зловживання суб'єктами, які проводять підвищення кваліфікації своїм правами, що в цілому може стати наслідком порушення соціальних прав нотаріуса;

б) гарантія вибору нотаріусом виду підвищення кваліфікації. Порядком підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів не передбачено обмежень щодо вибору нотаріусом виду підвищення кваліфікації. Окремо зазначимо, що нотаріус на свій розсуд, виходячи з власних потреб, оновлює, поглиблює і розширює свої професійні знання, вміння і навички;

7) гарантія комплексного навчання чи підвищення кваліфікації особи, суть якої полягає у здійсненні нотаріусами професійного навчання чи підвищення кваліфікації нотаріуса із залученням до вказаного процесу інших суб'єктів: представників вищих навчальних закладів, наукових установ, інших державних органів, громадських і професійних об'єднань. Наразі досить активно розвивається проведення спільних навчань, лекцій, семінарів нотаріусів з пред-

ставниками інших органів державної влади, що дає можливість комплексно підійти до розгляду та вирішення окремих питань, які можуть стосуватися окремої особи, певної категорії осіб чи окремих суб'єктів правовідносин, які звертаються до нотаріуса. Мова йде про удосконалення не тільки нотаріальних дій, а й удосконалення нормативно-правового врегулювання правовідносин в певній галузі, детальне розібрання нормативно-правових актів, які регулюють ту чи іншу сферу діяльності, визначення слабких місць правового регулювання досліджуваних суспільних відносин, пошук шляхів їх вирішення тощо. Результатом таких спільних навчань може бути взагалі розроблення чіткої законодавчої ініціативи щодо усунення проблемних аспектів чи удосконалення нормативно-правових актів з направленням відповідних висновків на розгляд до уповноважених на реалізацію державної законодавчої політики органів чи уповноважених на це осіб. Тому ми наголошуємо на реалізації нотаріусами такої гарантії як участь у спільних з іншими органами влади та їх представниками заходах, семінарах та навчаннях;

8) гарантія вибору нотаріусам форми участі у процесі навчання чи підвищення рівня кваліфікації. Мова йде про можливість здійснення вибору форми проведення навчання у тих програмах, де можливим є забезпечення альтернативних форм проведення навчання. Особливого значення вказана гарантія набула у період розвитку пандемії COVID-19, коли збереження життя та здоров'я людини, кожного працівника стало прерогативою роботи кожного органу влади, приватного підприємства, установи чи організації. Саме із появою пандемії можна пов'язати активний розвиток різноманітних дистанційних форм навчання, онлайн-курсів, курсів із застосуванням різноманітних платформ, як наприклад, «ZOOM». Одним із останніх прикладів – це проведення 07 грудня 2021 року Всеукраїнського інформаційного онлайн-марафону щодо взаємодії з ЄДЕССБ (Єдиний державний електронний системі у сфері будівництва) при вчиненні нотаріальних дій та державній реєстрації прав на нерухомість. Новації та перспективи розвитку. Учасниками вказаного онлайн-марафону були Нотаріальна палата України, народні депутати України, Міністерство юстиції України, Міністерство розвитку громад та територій України, Міністерство цифрової трансформації України, ДІАМ, Проект TAPAS, Український клуб нерухомості URE Club, Асоціація технічних інвентаризаторів «Східтехінвентаризація». Зокрема на вказаному марафоні було обговорено питання змін у процедурах вчинення нотаріальних та реєстраційних дій у зв'язку із запровадженням Єдиний державний електронний системі у сфері будівництва, етапам її запровадження, складо-

вим, функціям, взаємодії з іншими електронними та державними реєстрами [6]. І прикладів таких курсів можна навести досить багато. Розвиток альтернативних форм навчання та підвищення кваліфікації для нотаріусів має ряд переваг, найбільш вагомою з яких є економія часу на дорогу, економія коштів на проживання, харчування тощо. Крім того, з'являється більше часу на освоєння викладеного матеріалу та самостійного його опрацювання, що також є досить важливим для систематизації набутих знань та їх подальшого правильного застосування.

Обов'язок проходження навчання передбачає безумовне та беззаперечне виконання покладеного на нотаріуса обов'язку, а тому досить часто у вказаному процесі не враховуються ніякі особистісні причини неможливості особи у той чи інший період пройти професійне навчання. Наразі ні в профільному Законі України «Про нотаріат», ні в наведеному вище порядку нічого не сказано про такі соціальні гарантії як: гарантія звільнення від обов'язку підвищення кваліфікації нотаріусом в окремих випадках, до яких варто віднести тривалу тимчасову непрацездатність нотаріуса, що, фактично позбавляє нотаріуса здійснити підвищення своєї кваліфікації у зв'язку зі станом здоров'я. І ця гарантія є досить важливою саме для нотаріуса, коли неможливість виконання обов'язку щодо навчання пов'язано із станом здоров'я та непрацездатністю нотаріуса. У таких випадках доцільним було б застосувати положення, які є аналогічними до адвокатів та викладені у пункті 26 оновленого Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України, затвердженого рішенням Ради адвокатів України від 03.07.2021 року № 63, а саме - у разі тривалої (понад трьох місяців) втрати працездатності або з інших поважних причин, за відповідною заявою адвоката та за рішенням ради адвокатів регіону адвокат може бути звільнений від обов'язку підвищення кваліфікації протягом періоду оцінювання повністю або частково [7].

Висновки. Отже, дослідивши соціальні гарантії нотаріусів у сфері освіти, навчання та підвищення кваліфікації, можемо констатувати факт того, що соціальні гарантії нотаріусів у сфері освіти, професійного навчання та підвищення їх кваліфікації є не досить системними. На сьогодні

не існує комплексного підходу до вирішення питання підвищення кваліфікації осіб, які вже нині працюють у системі нотаріату, проте є ряд важливих напрямків, які ще мають бути реалізовані. Основною проблемою, яка стоїть на шляху належного рівня забезпечення нотаріуса є оновлення законодавства у вказаній сфері із врахуванням не тільки всіх аспектів нотаріальної діяльності, а й сучасних технологій у сфері навчання та підвищення кваліфікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Марченко В.М.: «Нотаріальна спільнота об'єдналася задля позитивних змін в професії. Нотаріат України. 2017. № 1-2 (25). С. 8–11.
2. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 № 3425-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 39. Стаття 383.
3. Про затвердження Порядку підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів: наказ Міністерства юстиції України від 28.08.2014 року № 1422/5. Офіційний вісник України. 2014. № 69. Стор. 327. Стаття 1951.
4. Про затвердження Порядку проведення перевірки організації роботи державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, організації нотаріальної діяльності приватних нотаріусів, дотримання державними і приватними нотаріусами порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства: наказ Міністерства юстиції України від 17.02.2014 № 357/5. Офіційний вісник України. 2014. № 16. Стор. 246. Стаття 512.
5. Чижмалъ К.І. Міжнародний досвід та українські реалії підвищення професійних знань нотаріусів. Юридична газета. 2015. № 42. С. 13–17.
6. Взаємодія із ЄДЕССБ при вчиненні нотаріальних дій та державній реєстрації прав на нерухомість. Новації та перспективи розвитку. URL : <https://edu.npu.ua/courses/edessb/>
7. Про затвердження у новій редакції Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України: рішенням Ради адвокатів України 03 липня 2021 року № 63. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr063871-21#Text>.